

Seminarska

REVOLUCIJE

naloga

Ameriška revolucija

1. Kako so Angleži osvojili Severno Ameriko?

Leta 1607 so tja priplule prve angleške ladje . V Virginiji so imeli prvo postojanko. Imeli so veliko težav z napadi Indijancev , Indijance je zavrela lakota in bolezni . Pridobili so jo s naprednimi plovili , orožjem in veliko vojsko.

2. Zakaj je izbruhnila Ameriška revolucija?

Američani so začeli zavračati blago. Na to so jih tudi skrivno napadli, zavzeli angleške ladje in zmetali v morje zaboje čaja. To se je dogajalo v Bostonu »bostonska čajanka« angleži so jih napadli in prav tako so Američani z svojo vojsko, pod vodstvom G. Washingtona napadli nazaj. Spopadi so trajali do leta 1781 ko so premagali že utrujene Angleže Američani.

3. Zakaj so se Američani odločili za republiko?

V tej novi državi so se spraševali »kako bo ta država organizirana«.sprejeli so ustavo,in Amerika je postala REPUBLIKA . Oblast je bila v rokah državljanov , ki so svoje voditelje zbrale z volitvami, izbrali so federalni sistem, o obrambi, valuti in trgovini je odločala zvezna oblast, imeli so tri veje oblasti (zakonodajna, izvršilna in pravosodna), ki so bile vezane na ustavo, zakone, pogodbe in se medsebojno nadzorovale.

4. Kaj je republika?

Republika je oblika vladavine v državi, kjer vodja države ni monarh. Beseda izhaja iz latinskega izraza res publica, ali »javna zadeva«, in nakazuje, da si prebivalstvo lasti oblast ter nadzor nad državo.

5. Kaj je ustava?

Ustava je najvišji splošni pravni akt, s katerim država predpiše splošna načela in oblike svoje politične in družbene ureditve.

6. Katere so tri veje oblasti?

Ločitev oblasti je izraz, ki se v demokratičnih državah uporablja za razpršitev moči med različnimi akterji v državi. Danes se pojem velikokrat direktno povezuje s sistemom "checks and balances", vendar so ideje o ločitvi oblasti že starejše od Montesquieujeve koncepcije razdelitve na tri veje oblasti. Sodna, izvršilna, zakonodajna

Francoska revolucija

1. Kakšno je bilo življenje v Franciji pred revolucijo?

Francija je veljala za bogato državo Evrope. Temeljala je na kolonijah in manufakturni proizvodnji. Država je veliko zapravljala z dvori in raznimi plesi. Družba se je delila na tri stanove (prvi stan- duhovščina, drugi stan-plemstvo in tretji stan-meščanstvo, kmetje, drugi prebivalci). Vendar je Francija počasi začela zgubljati svoje bogastvo zaradi naravnih nesreč in vrhunca gospodarske krize.

2. Kaj se je dogajalo junija 1789?

Ko je kralj junija 1789 želel zapustiti stanove, so se mu poslanci tretjega stanu uprli in razglasili za predstavnike francoskega ljudstva. Ustanovili so narodno skupščino, tako je bil konec absolutizma, pripravili so celo ustavo.

5. Kaj se je zgodilo 14. julija 1789?

Parižani so napadli zapor v trdnjavi Bastilja, zavzeli zapornike in orožje. Kmetje so napadali svoje zemljiške gospode... začela se je **FRANCOSKA REVOLUCIJA**.

4. Kaj je parlament?

Parlament (tudi predstavništvo) je politično demokratično telo, ki združuje posameznike, ki so bili izvoljeni s strani nacije, da odločajo v njegovem imenu.

5. Kakšni so bili sklepi narodne skupščine avgusta 1789?

Odprava fevdalizma in davčne privilegije duhovščine in plemstva, sprejeta deklaracija o pravicah človeka in državljana.

6. Kaj je to deklaracija o pravicah človeka in državljana?

Je deklaracija kjer so zapisane temeljne razsvetljenske misli.

7. Kdo je imel volilno pravico?

Samo moški in sicer tisti ki so imeli neko premoženje.

8. Kaj je značilno za diktaturo jakobincev?

Preganjali so vse ki so nasprotovali revolucionarnim spremembam ,pa tiste ki so izkoriščali gospodarsko krizo za lastno bogatenje. Osumljencem sodili brez dokazov na smrt z giljotino. Bili so dobri na področju vojske, orožja.

9. zakaj je bila francoska revolucija velika prelomnica?

Ker je oznanjala konec starega obdobja in je hkrati pomenila začetek novega obdobja.

Napoleon

1. Kako je Napoleon zavladal Franciji?

Napoleon se je najbolje izkazal, ko se je Francija med revolucijo zapletla v vojne. Izkazal se je v vojnah v Italiji in Avstriji, pri 24 letih je bil že imenovan general. Po smrti Robespierre je prevzel oblast direktorij. Zaradi slabega položaja v Franciji, ki ga direktorij ni bil sposoben urediti in pravilno popraviti, je Napoleon ob podpori vojske in buržoazije

novembra 1799 izvedel državi udar in prevzel oblast v državi (Konzulat). Leta 1804 se je tudi okronal za cesarja Francozov.

2. Kaj je to obči civilni zakonik?

Obči državljanski zakonik, je kodifikacija splošnega (občega) civilnega (državlanskega) prava iz časov habsburške monarhije, kar pomeni, da je bil dolga leta pozitivno pravo tudi v slovenskih deželah. Z njim so le-te prvič prišle do sistematične zbirke civilnopravnih pravil, ki jih je bilo pred tem treba črpati iz različnih virov, ki so segali vse nazaj do rimskega prava, hkrati pa so vključevala različna pravila historičnega in naravnega prava.

3. Kaj je bilo značilno za Napoleonovo vladanje? Predvsem hitro osvajanje

4. Kako je Napoleon zavladal Evropi?

Napoleon je samo osvajal in se ves čas bojeval proti koaliciji, v kateri so bile Avstrija, Prusija, Rusija in Velika Britanija. Francijo je povzdignil v največjo silo v Evropi.

- 1.** koalicijska vojna (1792 – 1797) francoska vojska je osvojila veliko ozemlja in ustanovila vrsto držav pod francoskim pokroviteljstvom. Po Napoleonovih zmagah v Italiji je Avstrija v zameno za levi breg Rena dobila ozemlje Beneške republike. Vendar Napoleonu ni uspelo osvojiti Egipta in Sirijo, saj so jih presenetili prebivalci Anglije.
- 2.** koalicijska vojna (1799 – 1802) proti Franciji, se je pod poveljstvom Anglije združilo več držav, razen Prusija. Okoli leta 1802 je trajalo kratko obdobje miru. Medtem se je Francija politično utrjevala. Na Apeninskem polotoku je prišlo do novih držav. V tem času je tudi Anglija oblikovala novo koalicijsko vojno.

- 3. koalicijska vojna (1805)** Napoleon je porazil Avstrijo, za to je v vojni še ostala Anglija. Napoleonove načrte za napad na Anglijo, je preprečila britansko zmaga nad francosko – španskim ladjevjem pri Trafalgarju.

Posegel je tudi v Severno Ameriko, tam je skušal leta 1801 obnoviti francosko oblast na otoku Hispaniola – nekoč francoska kolonija. Leta 1804 so se mu prebivalci S. A. uprli, prodal jim je otok Louisian

4. Katere so bile Napoleonove tri usodne napake?

CELINSKA ZAPORA (1806- 1813)

Po porazu pri Trafalgarju, se je Napoleon odločil da bo Anglijo napadel gospodarsko. Leta 1806 je razglasil celinsko zaporo, katera je evropskim državam prepovedala vsakršno trgovanje z Anglijo, saj bo Napoleon ukrepal proti njim.

5. BOJEVANJE NA PIRINEJSKEM POLOTOKU

Celinsko zaporo je kršila Portugalska, zato jo je Napoleon napadel. V Španiji je Napoleon želel postaviti brata za kralja, vendar se mu je Španija uprl, s pomočjo Anglije in organizirala gverilski boj. Vendar Napoleonu je to prineslo še en neuspeh.

6. POHOD PROTI RUSIJI (1812)

Za začetek Napoleonovega konca štejemo pohod proti Rusiji, ki se je odpravil junija leta 1812. čeprav je Rusija doživela veliko padcev, je Napoleon ni mogel premagati. Rusi so se mu nenehno izmikali, pred umikom, pa so vasi zažgali – taktika požgane zemlje. Ko je Napoleon zgodaj jesen prišel v Moskvo, je zaradi zime kazal vrnitev. Ta umik je tvegalo veliko žrtev, zaradi lakote in mraza.

Neuspeh v Rusiji je mnogim v Evropi prinesel upanje, da je mogoče Napoleona poraziti. Prusija, Rusija, Avstrija, Anglija in Švedska so se povezale v novo koalicijo in francosko vojsko v Leipzigu (1813).

Napoleona so prisili da se odreče prestolu. Odšel je v pregnanstvo na otok Elbo, na prestol pa je prišel Ludvik XVIII.

Leta 1815 se je Napoleon spet vrnil na prestol, vendar je po stotih dneh bil poražen, nato so ga peljali na en otok sredi Atlantskega otoka.

Ilirske province

1. *Kdo se je na slovenskem navduševal nad francosko revolucijo?*

V slovenskih deželah so francosko revolucijo zavračali plemstvo, duhovščina in uradniki. Nad njo pa so bili navdušeni slovenski razsvetljenci (deklaracija o pravicah človeka in državljana). Valentin Vodnik je Francoze počastil s pesmijo Ilirija oživljena.

Tudi kmetje so videli možnosti po odpravi fevdalizma.

2. *Kdaj so bile ustanovljene Ilirske province?*

Leta 1809 ko je Napoleon zavzel del Avstrije ter osvojeno območje preimenoval v Ilirske province, ki so obstajale od leta 1809 do leta 1813.

3. *Kje so bile Ilirske province?*

Ilirske province so segale vse od Tirolske in Koroške na zahodu do Turške meje na vzhodu. Glavno mesto je bila Ljubljana

4. *Zakaj je Napoleon ustanovil Ilirske province?*

Zaradi vojaških in gospodarskih koristi . prav tako so hoteli nadzorovati svoje sovražnike-Britance, na Jadranskem morju in jih hoteli odrezati od pristanišč.

5. *Kakšne spremembe je uvedla francoska oblast?*

zmanjšala je obveznost podložnikov do fevdalcev, vendar fevdalizem ni bil odpravljen. Vsi prebivalci so bili enakopravni (pred zakonom), razpustila je številne samostane, mnogi cerkveni prazniki so bili odpravljeni, ter vpeljana je bila civilna poroka, uvedli so sodobno uradniško upravo, odpravili so sodobno oblast fevdalcem nad kmeti.

katoliški cerkvi je bil odvzet nadzor šolstva, vpeljana je bila enotna štirirazredna osnovna šola, leta 1811 pa je bila vpeljana petletna fakulteta v Ljubljani na osnovni šolah in nižjih gimnazijah so uvedli slovenščino, kot učni jezik

6. Zakaj prebivalci niso bili zadovoljni s spremembami? Zaradi dolgih vojn, ker so bili francoski vojaki predaleč od doma.

7. Zakaj pravimo, da je obdobje Ilirskih provinc imelo velik pomen?

Saj je francoska oblast slovenskemu jeziku priznala več pravic, za vse ljudi so morali veljati isti zakoni velik del slovenskega ozemlja je bil vključen v državo, ki je bila naslednica francoske revolucije, obvezno poučevanje v slovenskem jeziku, kar je bila pomembna vzpodbuda prihodnjemu slovenskemu narodnemu gibanju.

8. Kdaj je bilo konec Ilirskih provinc?

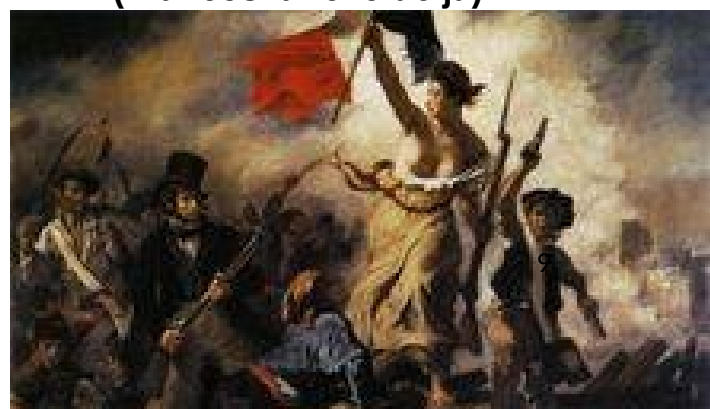
Konec je bil ko je Beneška Slovenija 1805 prišla pod avstrijsko oblast. Ko je bila leta 1813 francoska vojska poražena je bilo konec Ilirskih provinc. Leta 1816 je bila ustanovljena Kraljestvo Ilirija, leta 1849 pa je to kraljestvo v dokumentih izginilo. Nato so Ilirske province spadale med oblast Avstrijcev.

Bostonska čajanka (Ameriška revolucija)

“Svoboda, enakost, bratstvo!”

(Francoska revolucija)

Ilirske province

NAPOLEON BONAPARTE

Rodil se je leta 1769 na Korziki

Topniški častnik v fr. Vojski

Po 1798/99 kot prvi konzul prevzel drž. Oblast

1805 tudi za kralja

1801 dosegel prevlado v Evropi

1805 prisilil Avstrijo k bratislavskemu miru(izguba Benečije, Tirolske)

1806 je ustanovil Rensko zvezo, premagal Prusijo in 1807 ustanovil kraljevino Vestfalijo

1812 neuspešen pohod v Rusijo

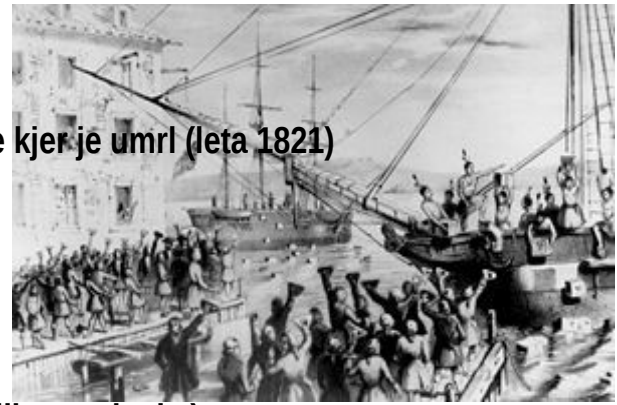
Osvobodilne vojne 1813/14 povzročile padec

1814 je moral odstopiti, pregnali so ga na Elbo

Ko se je leta 1815 znova povzpел na oblast (100 dni), so ga Angleži porazili (bitka pri Waterlooju)

Pregnan na otok Svete Helene kjer je umrl (leta 1821)

AMERIŠKA REVOLUCIJA

1607 prve Angleške ladje priplujejo v Ameriko (ustvarili postojanke),

začetek gojenja tobaka in izvažanja v Anglijo
naraščanje naseljencev (Angleži, Nizozemci, Nemci, Francozi, Skandinavci...)

18. stol izguba Ameriške kolonije v vojnah z angleži. 60 leta 18. Stol spori med Anglijo in kolonisti

Bostonska čajanka leta 1773

Leta 1774 prekinitev trgovine z Anglijo (začetek Ameriške revolucije)

Koloniško vojsko nadzoroval George Washington

Konec vojne po zmagi kolonistov (leta 1781)

4. julij 1776 - predstavniki podpisali deklaracijo o neodvisnosti.

Sprejeta ustava leta 1787

1791 ameriški ustavi dodali deklaracijo o veroizpovedi, govora, tiska in posedovanja orožja

1792 Američani sprejeli za valuto DOLAR

SPIS

Od leta 1774 je bil na prestolu kralj Ludvik XVI. Bil je absolutist, ni bil posebno bister in odločal je sam. imel je 3 stanove: 1. Duhovščina, 2. Plemstvo, 3. kmetje in drugi meščani. 3. Stan je plačeval največ davkov.

Nezadovoljstvo pa je počasi raslo. V gospodarstvu je kriza naraščala, veliko je bilo revščine, prebivalci so hoteli uveljavljati razsvetljenstvo, davčna bremena, upadanje kupne moči, padanje cen žita, slabe letine, presežek delavne sile itd. vse to so bili vzroki za Francosko revolucijo. Nato je bila državna blagajna že tako prazna, da je kralj hotel obdavčiti še druga dva stanova. Seveda pa se nista strinjala. Za to sta mu ponujala, da bi moral zapustiti absolutizem in z njima deliti prestol. Toda kralj se ni vdal.

Stanove je poklical na zasedanje, ki je bilo 5. Maja leta 1789 v Versaillesu. 3. stan je zahteval, da se razlikovanje po stanovih neha in da se spremenijo v eno državno telo. Kralj duhovščina in plemstvo pa se seveda s tem ni strinjalo. Šele po slabem mescu je moral kralj popustiti. Francija je dobila svoj parlament.

Ludvik XVI je poskušal oblast ponovno vzeti v svoje roke. Toda Parižani so odreagirali z oboroženo vstajo. 14. Julija 1789 so napadli Bastiljo. Kralj spet ni imel izbire in se pomiril s Parižani. Narodna skupščina je sprejela izjavo: deklaracija o pravicah človeka in državljana. V njej so bila zapisana razsvetljenska načela.

Revolucionarji so cilje uresničili le deloma. Plemstvu in duhovščini so odvzeli posebne pravice, odstavili so kralj absolutista, odpravili tlako, ljudem je bila zagotovljena svoboda, enakost, varnost in pravica do osebne lastnine. Dovoljeno je bilo vse kar ni bilo prepovedano z zakonom. Geslo Francoske revolucije je bilo: »svoboda, enakost, bratstvo«.

Še vedno pa je bila razlika med revnimi in bogatimi, gospodarstvo se ni razvijalo. Še vedno so bili ljudje ki so bili proti revoluciji. Tiste so dali obglavit. Obglavljen je bil tudi Ludvik XVI.

Revolucija je bila velika prelomnica. Pomenila je konec starega reda.

Ameriška revolucija pa ni bila zaradi svobode, neenakopravnosti itd. bila je zaradi verskih vojn. Spore so povzročali Britanci. Njihova prva kolonija je bila Virginija. Nastalo je še 12 kolonij.

Ljudje iz Evrope so se selili v Ameriko zato da bi obogateli, Američani pa zaradi verskih vojn. Evropa pa takrat ni poznala strpnosti. Katoliki so preganjali protestante, protestanti pa katolike.

V Britaniji je zaradi preseljevanja nastala mešana družba. Ljudje so bili različnih ver, revni in bogati. Preživeli so le iznajdljivi. Zavlada je verska strpnost. Oblasti so v kolonijah spodbujale samo tiste gospodarske delavnosti, ki so koristile Veliki Britaniji. Nalagali so davke, ki so bili vedno večji. Na to pa je med Francozi in Angleži izbruhnila vojna. Kolonisti so podprli Britance saj so mislili da jim bodo v korist, zmagala je Britanija, a se je zgodilo ravno nasprotno. Britanci so jim davke povišali in nikakor niso upoštevali njihovih želja. Prišlo je do spopada med kolonisti in Britanci. Kolonisti so bili proti višanju davkov in hoteli so odločati o svoji domovini. Nato pa so se zbrali odposlanci leta 1774 na kongresu v Philadelphii in se povezali. Ustanovili so tudi svojo vojsko. Na drugem kongresu 4. julija v Philadelphii so kolonisti razglasili odcepitev od Velike Britanije. Sprejeli so deklaracijo o neodvisnosti novo nastale države. Imenovali so jo

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE.

Leta 1789 so izdali zbirko ustavnih zakonov, v kateri so bile zapisane dolžnosti in pravice ljudi. Vsak je bil svoboden, čeprav to ni ravno veljalo za vse. Izjeme so bili črni sužnji in Indijanci.

Človekove pravice so pravice nas vseh. Seveda pa ima tudi vsak dolžnosti ki jih mora izpolnjevati. V šolah učenci bolj zagovarjajo svoje pravice kot pa dolžnosti, kar rado spremeni odnos z učitelji. Upam da bodo učenci pomislili tudi kdaj na svoje dolžnosti in z učitelji delovali popolno.(da nebo prišlo do vojn kot tukaj... XD)

VIRI

Literatura:

- **Zgodovina za 2. letnik gimnazije:**
(str.:299-319)
Andrej Hozjan, Dragan Potočnik
Ljubljana 2002
- **Leksikon sova**
(str.:304)
Cankarjeva založba 2006
- **Leksikon Cankarjeve založbe**
(str.:594, 687)
Ljubljana 2004
- **Raziskujem preteklost 8**
(str.:82-97)
Založba Rokus, Ljubljana 2006